

Kmetijski inštitut Slovenije

Agricultural Institute of Slovenia

Kmetijski inštitut Slovenije

LJUBLJANA 2026

Jablane sorte Fuji pod paneli agrofotovoltaike v
IC Brdo (Vir: IC Brdo)

Izdal in založil Kmetijski inštitut Slovenije
Hacquetova ulica 17, 1000 Ljubljana, Slovenija

T: 01 280 52 62

E: info@kis.si

www.kis.si

Direktor

prof. dr. Andrej SIMONČIČ

Uredila

mag. Ela ŽILIČ

Fotografije

arhiv KIS

Oblikovanje

AV Studio

Tisk

Birografika Bori

Naklada

1000 izvodov

Ljubljana 2026

Vsebina

Raziskovalna dejavnost

- Raziskovalni programi
- Raziskovalni projekti
- Inovacije in prenos znanja

7

Predstavitev

- Področja delovanja
- Lokacije
- Oddelki
- V številkah
- Sistem kakovosti

19

Strokovno in svetovalno delo

- Javne službe
- Naloge po javnem pooblastilu in drugo strokovno delo

24

Tržna dejavnost

- Ponudba kmetijskih pridelkov in izdelkov
- Storitve

27

Organiziranost

- Vodenje in upravljanje
- Zaposleni
- Organizacijska shema

29

Nanašanje vzorcev DNA na agarozni gel za elektroforetsko določitev velikosti DNA (Vir: OVR)

Predstavitev

Kmetijski inštitut Slovenije (KIS)
je vodilna razvojno–raziskovalna
inštitucija na področju kmetijstva v
Sloveniji.

Inštitut se vse od svoje ustanovitve, leta 1898, ukvarja s problematiko kmetijstva, v zadnjih desetletjih pa širi svoje delovanje na področji ekologije in varstva okolja. Poslanstvo inštituta je prispevati k napredku kmetijske panoge v najširšem smislu, in sicer z znanstveno, strokovno in razvojno podporo slovenskemu agroživilskemu sektorju pri doseganju konkurenčnega in trajnostnega prehranskega sistema, zagotavljanju zdrave in kakovostne hrane za potrošnike ter izboljšanju blaginje prebivalstva. Svoje poslanstvo uresničuje z razvijanjem sodobnih spoznanj, strokovno-znanstvenim sodelovanjem z domačimi in mednarodnimi organizacijami, usposabljanjem in prenosom znanja, ozaveščanjem ter svetovanjem o trajnostni kmetijski pridelavi, prehranski varnosti, okoljskem ravno- vesju in razvoju podeželja.

KIS opravlja temeljno in aplikativno raziskovanje ter skrbi za razvoj in delovanje infrastrukture v okviru Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije. Kot član Slovenske skupnosti odprte znanosti si prizadeva za promocijo in implementacijo odprte znanosti v Sloveniji in vsako leto povečuje delež odprtodostopnih znanstvenih objav. V okviru svoje dejavnosti opravlja tudi strokovne naloge, ki

izhajajo iz zakonskih podlag, laboratorijske ter infrastrukturne storitve, nadzor in preverjanje kakovosti kmetijskih pridelkov ter izdelkov, svetovalne storitve, usposabljanja in podiplomsko izobraževanje raziskovalcev ter objavljanje spoznanj in rezultatov raziskovalnega, strokovnega in kontrolnega dela. S svojimi rezultati dela oblikuje bazo podatkov za presojo stanja slovenskega kmetijstva in temelje za nadaljnje oblikovanje razvojne strategije na nacionalni ravni. Aktivno mednarodno povezovanje s tujimi inštitucijami in sorodnimi inštituti mu omogoča razvojno sodelovanje in pridobivanje najsodobnejših spoznanj, ki pripomorejo k doseganju znanstvene odličnosti.

Ustanovitelj inštituta je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti pa izvršuje Vlada Republike Slovenije, ki jih uveljavlja preko zastopanosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in mladino, Ministrstva za kmetijstvo ter Ministrstva za okolje in prostor. Njegova dejavnost je v formalni pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in mladino.

PODROČJA DELOVANJA

Genetika in žlahtnjenje

molekularna biologija, populacijska
genetika, genomika in fenomika
konvencionalno in ekološko žlahtnjenje rastlin
genska banka in rastlinski genski viri
rastlinska fiziologija, interakcije
abiotskega in biotskega stresa rastlin
metabolomika in kakovost kmetijskih pridelkov

Poljedelstvo, vrtinarstvo in travništvo

preskušanje sort in rajonizacija
trajnostne tehnologije pridelovanja
kmetijskih rastlin
ekološko kmetijstvo
travništvo in trajno travinje

fiziologija prehrane rastlin
vodna bilanca, bilance dušika in drugih hranil
sekvestracija ogljika
toplogredni plini

Kmetijska ekologija in naravni viri

geoinformatika tal in okolja
talna mezofavna
učinkovanje gnojil ter rastnih substratov
proučevanje načinov obdelave tal

mikrobiologija tal
ohranjanje rodovitnosti in kakovosti
kmetijskih zemljišč
ekologija fitofarmacevtskih sredstev
integrirano upravljanje plevelne vegetacije

Govedoreja, prašičereja in čebelarstvo

preverjanje porekla, določanje
monogenskih lastnosti in bolezni
upravlja in razvoj podatkovnih zbirk v živinoreji
analize vpliva rejskih pogojev, prehrane in
predelave na kakovost mesa

proučevanje lokalnih pasem za trajnostno rejo in
izboljšanje kakovosti mesa prašičev
vodenje rodovniških knjig
ocena energijske vrednosti voluminozne
krme za prehrano prežvekovalcev,
travniški poskusi
spremljanje prireje mleka in mesa
evidence toplogrednih plinov in
onesnažil zraka
bilance dušika in fosforja, varovanje voda

Ekonomika kmetijstva

mikroekonomika kmetijstva (rastlinska
pridelava, živinoreja, katalogi stroškov)
ekonomika kmetijskega gospodarstva
(FADN/FSDN, standardni prihodek (SO),
kmetijsko podjetništvo)

kmetijski in živilski sektor (zunanja trgovina, bilance in
samooskrba, dohodkovni položaj, prehranske verige,
vrednotenje politik in proračun)
kmetijstvo in okolje (kmetijsko-okoljski kazalci,
ekološko kmetijstvo in podnebne spremembe itd.)
podeželje in regionalni razvoj (razvoj podeželja,
Leader/CLLD, območja z omejenimi možnostmi
OMD, turizem na podeželju itd.)

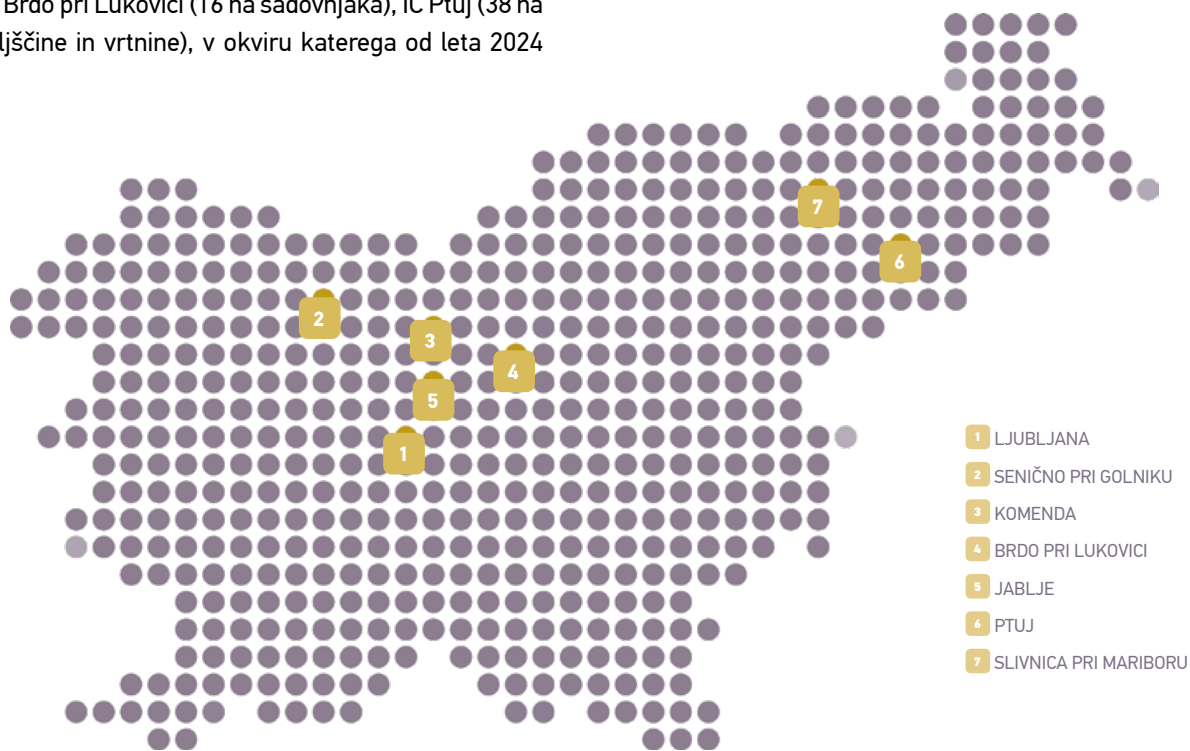
Poskusne površine v IC Jablje
(Vir: IC Jablje in ORP)

LOKACIJE

Za izvajanje raziskovalnega in strokovnega dela inštitut kontinuirano pridobiva tako strokovnjake kot dodatno infrastrukturo (notranje in zunanje površine ter opremo). Razpršene lokacije s pripadajočo infrastrukturo imajo ključno vlogo pri razvoju inovacij in prenosu pridobljenega znanja iz raziskav v kmetijsko prakso kot tudi pri povezovanju z lokalnim okoljem.

Delo inštituta poteka na skoraj 500 ha polj in nasadov, namenjenih poskusom, vzdrževalni selekciji in žlahtnjenju sort, semenski pridelavi in prenosu znanja v kmetijsko prakso. Infrastrukturni centri (IC) so organizirani širom Slovenije: IC Jابلje (420 ha površin za poljščine in vrtnine), IC Komenda (pridelava in skladiščenje krompirja), IC Brdo pri Lukovici (16 ha sadovnjaka), IC Ptuj (38 ha za poljščine in vrtnine), v okviru katerega od leta 2024

deluje Center za jagodičje v Slivnici pri Mariboru. Med manjšimi lokacijami omenimo še Selekcijsko-poskusno postajo za čebele v Seničnem pri Golniku. Sodobni poljski laboratoriji zagotavljajo neposredno povezanost med raziskovalnim delom in poskusi na poljih ter v nasadih. V Ljubljani, kjer ima sedež tudi uprava inštituta, pa se nahajajo semenski, agrokemijski, enološki, genetski, nematološki, entomološki, mikološki, virološki, bakteriološki in mikrobiološki laboratorij, laboratorij za daljinsko zaznavanje, za prehrano živali, za meso in NIR spektrofotografijo kot tudi čebelarski, sadjarski, vinogradniški in vinarski laboratorij, mikrovinfikacijska klet itd.

Posevek fižola v IC Ptuj
(Vir: IC Ptuj)

Raziskovalno, strokovno in svetovalno delo ter tržna dejavnost potekajo v desetih oddelkih, ob podpori Projektne pisarne, Službe za prenos tehnologij in znanja ter Uprave inštituta. Kot samostojna organizacijska enota ima sedež na KIS tudi Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin.

ODELKI

Oddelek za infrastrukturo, raziskave in prenos znanja (OIRPZ) povezuje znanost, kmetijsko prakso in gospodarstvo. V štirih infrastrukturnih centrih: Jablje, Komenda, Brdo in Ptuj razvija, uvaja, preizkuša in neodvisno vrednoti sodobne tehnologije in pridelovalne sisteme v realnih proizvodnih razmerah ter skrbi za njihov prenos v prakso. Poseben poudarek namenja robotiki in avtonomnim sistemom, preciznemu in podatkovno podprtemu kmetijstvu, napredni senzoriki, upravljanju voda in namakanju, zavarovanim in netalnim sistemom pridelave, agrofotovoltaiki ter podnebno odpornim tehnologijam pridelave. OIRPZ hkrati zagotavlja raziskovalne površine, infrastrukturo, opremo in strokovno podporo za izvajanje interdisciplinarnih poskusov, demonstracij in raziskav drugih oddelkov KIS.

Oddelek za varstvo rastlin (OVR) predstavlja osrednje znanstveno-raziskovalno središče na področju zdravstvenega varstva rastlin v Sloveniji. Ukvarja se s proučevanjem in obvladovanjem rastlinskih bolezni in škodljivcev, ki neposredno ogrožajo zdravje ter pridelavo rastlin. Sodelavci proučujejo okolju prijazne načine varstva rastlin, ki temeljijo na zmanjševanju tveganja zaradi rabe fitofarmacevtskih pripravkov, celostno obvladovanje škodljivih organizmov (integrirano varstvo rastlin), metode biotičnega varstva rastlin in pristope varstva rastlin v ekološkem kmetijstvu. Ukvarjajo se z diagnostiko, ugotavljanjem razširjenosti in reševanjem problemov, povezanih z rastlinskimi boleznimi in škodljivimi organizmi. Izdelujejo ocene tveganja in strokovna mnenja ter nudijo strokovno podporo ministrstvu, kmetijskim svetovalcem in pridelovalcem. Oddelek izvaja tudi naloge nacionalnih referenčnih laboratorijev in uradnih laboratorijev za specifična področja škodljivih organizmov rastlin.

Oddelek za živinorejo (OŽ) je vodilna strokovno-raziskovalna ekipa na področju živinoreje v Sloveniji, ki pokriva govedorejo, prašičerejo in čebelarstvo. Z raziskovalnim delom naslavlja aktualna vprašanja s področja živalske pridelave in predelave, v okviru proučevanj krme in sto-

ritev oprashaevanja oprashaevaleev pa se posredno navezuje tudi na področje rastlinske pridelave. Strokovno znanje je usmerjeno v razvoj osrednje baze podatkov s področja genetike, selekcije, prehrane in prireje. V zadnjih letih poteka intenzivna digitalizacija zbirk podatkov ter razvoj orodij, namenjenih različnim uporabnikom – tako rejcem kot odločevalcem.

Oddelek za rastlinsko pridelavo (ORP) sestavljata Skupina za genetiko in žlahtnjenje ter Skupina za poljedelstvo, vrtnarstvo in travništvo. Delo poteka na inštitutu v Ljubljani ter v Infrastrukturnih centrih v Jabljah, Komendi in na Ptuj. V oddelku izvajajo raziskave, ki povezujejo genetiko, fenomiko, genomiko in NGS-tehnologije. Proučujejo gensko raznolikost in biološki potencial rastlinskih genskih virov z namenom razumevanja njihove evolucije, prilagoditvenih lastnosti in potenciala za žlahtnjenje. Pri vzgoji novih sort dajejo prednost odpornosti proti biotskim in abiotskim stresom, večji kakovosti, boljši prehranski ustreznosti ter prilagodljivosti novim tehnologijam pridelave ter spreminjajočim se podnebnim razmeram. Med drugim delo na oddelku obsega tudi različne agrotehnične poskuse in ugotavljanje vpliva različnih kolobarjev.

Ob dejstvu, da so tla ključnega pomena za rast rastlin, biodiverzitet, kroženje hranil in shranjevanje ogljika, kar neposredno vpliva na prehransko varnost in zmožnost prilagajanja klimatskim spremembam, se v Oddelku za kmetijsko ekologijo in naravne vire (OKENV) ukvarjajo z izvajanjem raziskav in strokovnih nalog na področju kmetijske ekologije, trajnostne rabe naravnih virov in varstva okolja, z namenom podpiranja kmetijske pridelave in zaščite okolja ter spodbujanja odgovornega in trajnostnega upravljanja kmetijskih površin in ekosistemov.

V Oddelku za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo (OSVV) poteka interdisciplinarno delo, ki ga opravljajo raziskovalci in strokovni sodelavci s širšega področja naravoslovnih ved. Aktivnosti oddelka celovito prispevajo h kakovosti, trajnosti in konkurenčnosti pridelave slovenskega sadja, grozdja in vina. Proučujejo fiziološke in mikrobiološke procese, delovanje bioregulatorjev, ostanke kontaminatov, vpliv in blaženje posledic podnebnih sprememb,

uvajajo sodobne tehnologije (digitalizacija, agrofotovoltaika), ukvarjajo se z introdukcijo sort, selekcijo in ohranjanjem genetske pestrosti itd. Delo poteka v laboratorijih v Ljubljani, v poskusnem sadovnjaku KIS na Brdu pri Lukovici ter v sadjarskih nasadih in vinogradih pridelovalcev po vseh Sloveniji.

Oddelek za ekonomiko kmetijstva (OEK) sodi med vodilne javne strokovno-raziskovalne akterje na področju agrarne ekonomike in politike v Sloveniji. Ključne aktivnosti oddelka obsegajo celovito spremljanje, ocenjevanje in analize stanja in razvoja slovenskega kmetijsko-živilskega sektorja, dohodkovnega stanja v kmetijstvu na različnih ravneh, ukrepov in proračunskih izdatkov kmetijske politike ter proizvodnih stroškov za posamezne kmetijske trge. Prav tako se ukvarja z analizami, povezanimi s trajnostnim kmetijstvom, podnebnimi spremembami, okoljem in podeželjem, ter z razvojem sodobnih metod ekonomskih analiz v kmetijstvu. S svojim delovanjem pomembno prispeva k reševanju izzivov trajnostnega razvoja slovenskega kmetijstva ter k pripravi področnih razvojnih dokumentov, politik in ukrepov.

Delo Oddelka za kmetijsko tehniko in energetiko (OKTE) je usmerjeno v razvoj tehnologij za energijsko učinkovito in okolju prijaznejšo pridelavo ter predelavo hrane. Sodelavci proučujejo področja učinkovite rabe energije v kmetijstvu, obnovljivih virov energije, eksploatacijske uporabe kmetijskih strojev in kmetijske procesne tehnike ter zmanjševanja ogljičnega odtisa kmetijstva zaradi uporabe kmetijske mehanizacije. Na področju razvoja in testiranja novih strojev ter naprav delujejo v laboratorijskih pogojih in realnem okolju, pri čemer tesno sodelujejo s slovenskim gospodarstvom. Končnim uporabnikom nudijo svetovanje glede izbire, uporabe in vzdrževanja kmetijskih strojev in mehanizacije. Posebno pozornost namenjajo varnemu delu s kmetijskimi stroji in s tega področja organizirajo številne predstavitve in predavanja.

Centralni laboratorij (CL) je razdeljen na Agrokemijski in Enološki laboratorij. Sodeluje v znanstveno-raziskovalnih projektih in strokovnih nalogah ter opravlja storitve za potrebe naročnikov na trgu in naloge za pristojna ministr-

stva. Agrokemijski laboratorij je uradni laboratorij za analize živalske krme, medu in FFS ter nacionalni referenčni laboratorij za analize organoklornih pesticidov v živalski krmi. Izvaja analize tal, organskih in mineralnih gnojil ter kmetijskih pridelkov. V okviru obratovalnega monitoringa stanja tal je pooblaščen laboratorij za izvajanje analiz zemlje. Ocenjuje kemijsko dokumentacijo pri registracijah FFS in biocidnih proizvodov, v sodelovanju z Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter Urdom RS za kemikalije. V Enološkem laboratoriju izvajajo poleg raziskovalnih projektov ter strokovnih nalog tudi analize vina in žganih pijač (npr. izdaja laboratorijskih izvidov za promet z vinom, poročil o preskusu žganih pijač itd.). S strani Ministrstva za kmetijstvo so imenovani za pooblaščen organizacijo za ocenjevanje mošta, vina ter drugih proizvodov iz grozdja in vina.

Slovenska čebelarstva akademija (SČA) organizira neformalna izobraževanja in praktična usposabljanja, promovira slovenske izobraževalne ustanove na področju čebelarstva, izboljšuje zaposlitvene možnosti ranljivih družbenih skupin ter krepi ozaveščenost o pomenu in vlogi čebel, biološke pestrosti ter opraševanja. Skrbi za prenos bogatega znanja o čebelarjenju, predvsem v tujino. Izobraževalne programe SČA izvajajo visoko usposobljeni čebelarski inštruktorji, ki znanja in izkušnje prenašajo na slušatelje v slovenskem, angleškem in drugih tujih jezikih. SČA sodeluje v nacionalnem in mednarodnem okviru pri širjenju novih spoznanj v povezavi z raziskovalnim in razvojnim delom na področju čebelarstva.

Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin (SUP) deluje na podlagi javnega pooblastila Ministrstva za kmetijstvo – Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Kot samostojna enota izvaja uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala semena poljščin (žita, krmne rastline, pesa, oljnice, predivnice), zelenjadnic, semenskega krompirja, trte, sadnih rastlin in hmelja ter opravlja naknadno kontrolo semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin (seme poljščin, zelenjadnic in semenski krompir) in hranjenje standardnih vzorcev semena (poljščine, zelenjadnice). V Semenskem laboratoriju, ki je del SUP, izva-

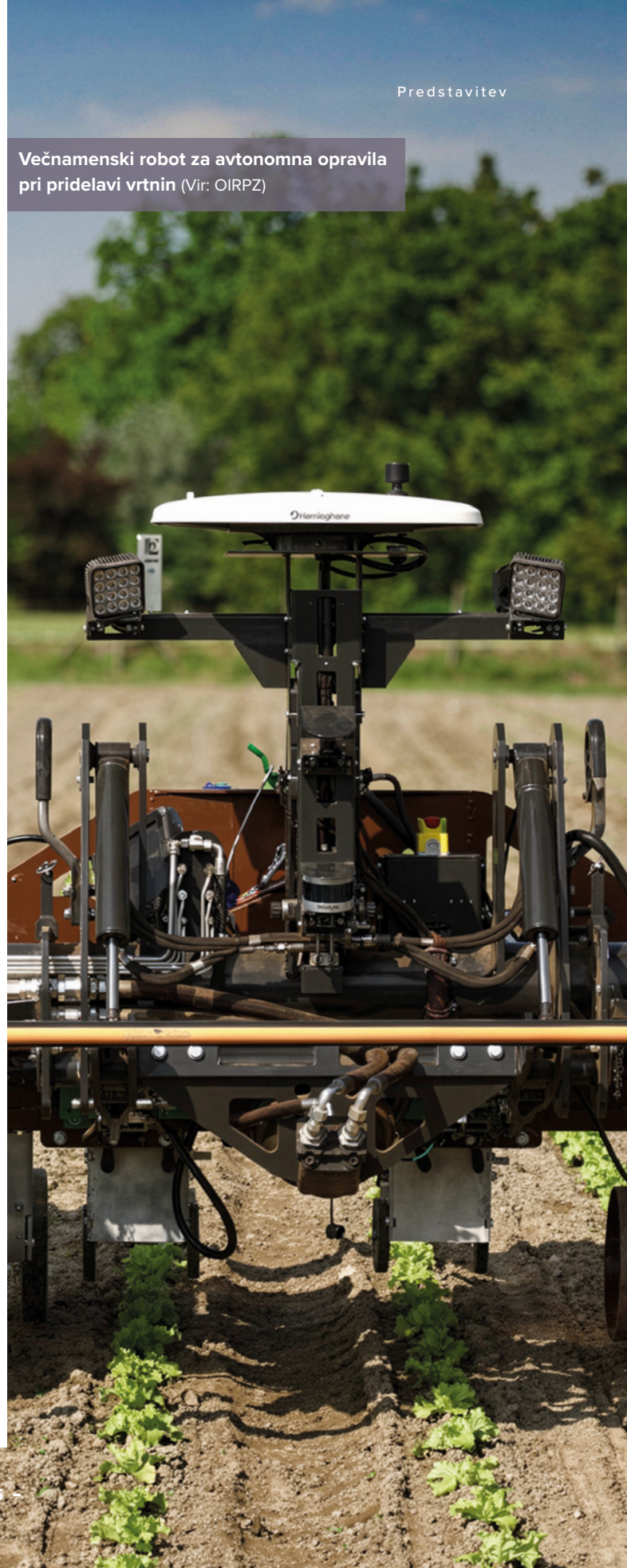
jajo analize kakovosti semena, določene s predpisi s področja trženja semenskega materiala kmetijskih rastlin. Laboratorij izvaja akreditirane storitve (kot so vzorčenje partij semena, vsebnost vlage, čistota, kalivost itd.). Semenski laboratorij je edini laboratorij z mednarodno akreditacijo za kontrolo kakovosti semena v Sloveniji, ki je član mednarodnega združenja ISTA.

V ŠTEVILKAH

Kmetijski inštitut Slovenije v letu 2025

Zaposleni na dan 31. 12.	281
Ženske	164
Moški	117
Raziskovalci	104
Ženske	62
Moški	42
Mladi/-e raziskovalci/-ke	12
Raziskovalci/-ke, vključeni/-e v pedagoški proces	19
Raziskovalni programi	4
Infrastrukturni program	1
Projekti	93
Javne službe	32
Strokovne naloge	23
Celotni prihodki	18,1 mio EUR
Delež prihodkov, pridobljenih z naslova tržne dejavnosti	21,4 %
Delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom	15,4 %

Večnamenski robot za avtonomna opravila pri pridelavi vrtnin (Vir: OIRPZ)

Klice semena oljne buče sorte GL Rustikal v pesku in rastnem substratu (Vir: S-lab)

KIS potrjuje zavezanost kakovosti in neodvisnosti rezultatov raziskovalnega in strokovnega dela tudi s pridobivanjem in vzdrževanjem certifikatov ter akreditacij po različnih standardih in shemah kakovosti.

SISTEM KAKOVOSTI

Akreditacije in certifikati kakovosti KIS

Področje/dejavnost	Standard ali shema kakovosti	Certifikat	Leto podelitve
Kmetijski inštitut Slovenije	SIST EN ISO 9001:2015	SIQ, Št. certifikata Q-1120	2007
Kmetijski inštitut Slovenije	Družini prijazno podjetje	DPP, osnovni certifikat	2024
Kmetijski inštitut Slovenije – Oddelek za živinorejo in Uprava	ISO/IEC 27001:2022	SIQ, Št. certifikata I-0206	2026
Centralni laboratorij	SIST EN ISO/IEC17025:2017	Slovenska akreditacija, Št. akreditacije LP-020	2002
Semenski laboratorij	ISTA Accreditation standard (ISTA akreditacijski standard)	ISTA akreditacija	2001
Oddelek za varstvo rastlin	Dobra eksperimentalna praksa	DEP (GEP) U3433-11/2016/8	2012
Oddelek za varstvo rastlin	SIST EN ISO/IEC17025:2017	Slovenska akreditacija, Št. akreditacije LP-020	2022
Poskusni sadovnjak na Brdu pri Lukovici in Infrastrukturni center Ptuj	Dobra kmetijska praksa GLOBAL G.A.P.	RINA Services S.p.A., SI/GBG/85	2010
Poskusni sadovnjak na Brdu pri Lukovici	"Izbrana kakovost" Slovenija	IKC, Št. certifikata 217-25-05	2018
Poskusni sadovnjak na Brdu pri Lukovici	Integrirana pridelava	IKC, Št. certifikata 353-26-06	2016
Infrastrukturni center Jablje	Certificirana ekološka pridelava	IKC, Št. certifikata 746-25-01	2016

ANILNI ETANOL
kuževanje površin

Vzreja ličink medonosne čebele (*Apis mellifera carnica*) v nadzorovanih pogojih (Vir: Skupina za čebelarstvo)

Raziskovalna dejavnost

Multidisciplinarno znanstveno raziskovanje na Kmetijskem inštitutu Slovenije vključuje širok spekter biotehniških, naravoslovnih in tehniških ved.

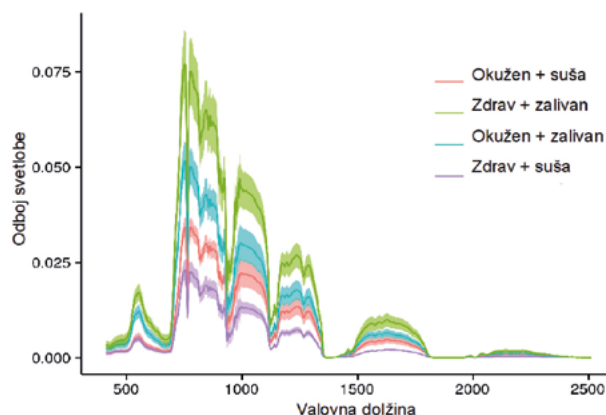
KIS se uvršča med pet največjih raziskovalnih institucij v Sloveniji. Raziskovalno dejavnost na inštitutu opravljajo 104 raziskovalci, ki delujejo na strokovnih področjih agronomije, biotehnologije, živinoreje, varstva rastlin, okolja, ekonomike ter drugih področjih agroživilskega sektorja. Raziskave so usmerjene v proučevanje ključnih družbenih izzivov, kot so podnebne spremembe, kakovost hrane, biotska raznovrstnost in učinkovita raba virov.

Raziskovalna dejavnost temelji na različnih nacionalnih in evropskih programih, resolucijah in strategijah (npr. Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027, Resolucija Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021, Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, evropski Zeleni dogovor, okvirni programi raziskav EU: Obzorje 2020, Obzorje Evropa itd.). V podporo raziskovalnemu delu na Kmetijskem inštitutu Slovenije deluje Knjižnica in INDOK, ki podpira strokovno, raziskovalno, pedagoško in svetovalno delo zaposlenih. Sodelavcem KIS in zunanjim uporabnikom pomaga zagotoviti, da je skladno z načeli odprte znanosti (kot izhaja iz Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti in Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela) omogočen dostop do znanstve-

nih objav, raziskovalnih podatkov in drugih raziskovalnih rezultatov pod načelom »odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je nujno potrebno«.

KIS izkazuje znanstveno odličnost z raziskovalnimi in strokovnimi dosežki na področjih trajnostne rastlinske in živalske pridelave hrane, varstva rastlin in agroekologije, genetike in genomike rastlin in živali, genetskega izboljševanja (selekcije) in ohranjanja genskih virov v kmetijstvu, kakovosti hrane ter reje in prehrane živali vključno s krmnimi viri. Odlikuje se tudi z dosežki na področju digitalizacije (npr. orodja za precizno kmetijstvo, nacionalne podatkovne zbirke itd.). Raziskovalni rezultati neposredno podpirajo kmetijsko prakso in oblikovanje kmetijskih politik.

Spektralni podpisi štirih rastlin v različnih tretmajih

RAZISKOVALNI PROGRAMI

Raziskovalci so vpeti v raziskovalne programe Agrobiodiverziteta, Trajnostno kmetijstvo, Kmetijstvo naslednje generacije in Ekonomika agroživilstva in naravnih virov, kot tudi v infrastrukturni program Razvoj tehnologij in nadzor pridelave v kmetijstvu.

Raziskovalni program Agrobiodiverziteta (P4-0072) se ukvarja s področji rastlinske genetike in žlahtnjenja, fiziologije rastlin, interakcij rastlin s patogeni in prenašalci bolezni ter tehnologij pridelave kmetijskih rastlin. Raziskave v rastlinski genetiki so usmerjene k uspešni identifikaciji funkcionalnih in gensko vezanih markerjev za agronomske in prehranske lastnosti pri izbranih kmetijskih rastlinah. Pomembno področje raziskovanja se nanaša na mehanizme rastlinske odpornosti na abiotiski (suša) in biotski (škodljivci) stres. Za ugotavljanje dolgoročnih vplivov na okolje ter ohranjanje rodovitnosti kmetijskih zemljišč potekajo različne raziskave tehnologij pridelave v trajnih poskusih.

Raziskovalni program Trajnostno kmetijstvo (P4-0133) izvaja raziskave v podporo konkurenčni in okoljsko trajnostni proizvodnji kakovostne ter zdrave hrane živalskega in rastlinskega izvora. Obravnava izzive prehoda v trajnostne in odporne kmetijske sisteme, pri čemer poudarja prilagajanje podnebnim spremembam, učinkovito rabo virov, pristope krožnega biogospodarstva ter kakovost kmetijskih proizvodov. Raziskovalne aktivnosti obsegajo vprašanja s področja reje, prehrane in upravljanja goveda in prašičev, biologije in žlahtnjenja medonosne čebele, sadjarstva, vinogradništva in vinarske tehnologije, s posebnim poudarkom na tehnoloških dejavnikih, kakovosti proizvodov in razvoju modelskih pristopov za vrednotenje trajnosti kmetijstva.

Raziskovalni program Kmetijstvo naslednje generacije (P4-0431) je osredotočen na upravljanje tal, agroekologijo, inovativno varstvo rastlin ter invazivne škodljive organizme. Razdeljen je na tri raziskovalna področja: agroekologijo in ohranjanje naravnih virov, inovativno varstvo rastlin ter pridelovalne sisteme naslednje generacije. Raziskovanje se nanaša na delovanje agroekosistemov, mikrobiologijo tal in rastlin, talno biodiverzitetu in trajnostno upravljanje naravnih virov ter na prilagajanje pridelave na okoljske spremembe, na trajnostne pristope varstva rastlin s poudarkom na integriranih, nekemičnih in biotičnih metodah ter na obravnavo invazivnih in novih škodljivih organizmov.

Raziskovalni program Ekonomika agroživilstva in naravnih virov (P4-0022) združuje agrarne ekonomiste iz štirih raziskovalnih organizacij, med njimi Kmetijskega inštituta Slovenije, koordinira pa ga Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani. Program je usmerjen v proučevanje družbeno-ekonomskih in političnih izzivov kmetijske pridelave, predelave in potrošnje hrane ter upravljanja naravnih virov in razvoja podeželja. Razdeljen je na vsebinske sklope: Na dejstvih utemeljena kmetijska poli-

tika, Management trajnostnega kmetijstva, Kmetijstvo in ohranjanje biodiverzitete, Podeželska partnerstva in krožno biogospodarstvo ter Specifične študije potrošniških navad.

Infrastrukturni program Razvoj tehnologij in nadzor pridelave v kmetijstvu (IO-0011) nudi infrastrukturno podporo raziskovalnim programom in projektom s področja kmetijstva, ekologije in varstva okolja kot tudi izvajanju javnih služb in drugih storitev. Gre za tehnološko podporo pri delovanju preskušanja sort kmetijskih rastlin, semenarstva, varstva rastlin, sadjarstva, živinoreje, genske banke kmetijskih rastlin, kakovosti kmetijskih pridelkov in ekologije. Program obsega eksperimentalna polja in raziskovalne centre, specializirane laboratorije ter podatkovne zbirke in informacijske sisteme, ki zagotavljajo raziskovalno infrastrukturo za izvajanje znanstveno-raziskovalnega dela tako inštitutu kot drugim raziskovalnim organizacijam in fakultetam.

RAZISKOVALNI PROJEKTI

Projektne vsebine pokrivajo področja poljedelstva in zelenjadarstva s semenarstvom, genetike, žlahtnjenja, vzdrževalne selekcije in genske banke v kmetijstvu, živinoreje, sadjarstva, vinogradništva in vinarstva, varstva rastlin in okolja, rabe in varstva tal, kmetijske tehnike, kmetijske ekonomike in analize tal, mineralnih in organskih gnojil, živalske krme, medu, ostankov fitofarmacevtskih sredstev, vina, mošta in žganih pijač. V letu 2026 inštitut sodeluje v 88 projektih, med njimi v 54 evropskih projektih oz. projektih financiranih iz EU sredstev, 19 splošnih ARIS projektih in 15 projektih ciljnih raziskovalnih programov (CRP).

Projekti KIS v letu 2026 88

KIS vodilni	34
KIS sodelujoči	54

Projekti ARIS: 34

Temeljni raziskovalni projekti	4
Aplikativni raziskovalni projekti	4
Podoktorski raziskovalni projekti	2
Mednarodni projekti, financirani s strani ARIS	5
Projekti občanske znanosti	1
Bilateralna sodelovanja	3
CRP (KIS vodilni 7, KIS sodelujoči 8)	15

Evropski projekti in drugi mednarodni projekti: 33

Projekti Obzorje 2020	2
Projekti Obzorje Evropa	12
Projekti INTERREG	6
Projekti COST	7
Projekti LIFE	3
Drugi mednarodni projekti	3

Raziskovalni projekti evropskih strukturnih in investicijskih skladov: 21

Projekti Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR)	3
Projekti Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP)	13
Projekti Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	3
Projekti Evropskega programa sodelovanja za rastlinske genske vire (ECPGR)	1
Projekti Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA)	1

V letu 2026 inštitut kot nosilec uspešno zaključuje projekte

- DigŽiv: Digitalizacija podatkovnih zbirk v živinoreji; SKUPP: Sodelovanje za krepitev uspešnosti projektnih pisarn (oba iz Načrta za okrevanje in odpornost N00);
- Carbon Farming CE: Razvoj gospodarjenja z ogljikom v kmetijstvu v Srednji Evropi; CARBON 4 SOIL QUALITY: Zajemanje in shranjevanje atmosferskega CO₂ za izboljšanje kakovosti tal (oba iz programa INTERREG);
- Nove glive za biotično varstvo v trajnostni pridelavi jagod (temeljni raziskovalni projekt ARIS);
- RESENS-VITIS: Zgodnje zaznavanje in upravljanje z boleznimi vinske trte; Poreklo vina: geo-klimatski, mikrobiološki ali človeški konstrukt? Primer slovenskih modrih frankinj; Emulgatorji kot alternativa, trajnostni pridelavi prilagojena sredstva za redčenje plodičev (aplikativni raziskovalni projekti ARIS);
- Genomski pristop za rejo na izboljšano kakovost mesa pri lokalni pasmi krškopoljskega prašiča (podoktorski raziskovalni projekt ARIS);
- Možnosti uvajanja biometana pridobljenega iz procesiranja odpadne kmetijske biomase za pogon kmetijskih traktorjev in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov; Vsebnost vitaminov in ostankov fitofarmacevtskih sredstev v sadju in zelenjavi (oba ciljna raziskovalna projekta ARIS);
- Digitalizacija v vinogradništvu za boljše razumevanje terroirja (projekt občanske znanosti ARIS).

Aktualni projekti (ki se bodo izvajali tudi po letu 2026), katerih nosilec je KIS

- Insect-IMP: Izboljšanje prenosa znanja za trajnostno selekcijo žuželk (COST akcija);
- CARBON 4 SOIL QUALITY PLUS: Preizkušanje in ovrednotenje praks ogljičnega kmetovanja v različnih sredozemskih agroekoloških razmerah; Carbon 4 Bioeconomy: Uporaba kmetijskih praks z nizkimi emisijami ogljika za razvoj proizvodov biogospodarstva (oba program INTERREG);
- Vpliv agrovoltaičnih panelov na fiziološki odziv jablane in fizikalno-kemične lastnosti njenih plodov; APIQUALIS: Vpliv podnebnih sprememb na sestavo in kakovost izbranih čebeljih pridelkov (oba ESRR);
- EIP PRIJAZNA: Pridelava jagodičja v zavarovanih prostorih; Robot4Plants: AKIS partnerstvo za uvedbo digitalnih in robotskih tehnologij v rastlinsko pridelavo; PRIRAST: Uvajanje trajnostnih okolju prijaznih tehnologij pridelave in sodobnih pristopov v žlahtnjenju rastlin in semenarstvu za blaženje učinkov podnebnih sprememb (vsi EKSRR in SKP 2023-2027);
- GenoTrot: Genotipizacija trotovske sperme za boljše razumevanje reproduktivnih lastnosti medonosne čebele; BEEography: Analiza evolucijske zgodovine medonosne čebele za trajnostno izboljševanje populacij (oba temeljna raziskovalna projekta ARIS);
- RajonSI: Rajonizacija kmetijske pridelave Slovenije za potrebe trajnostne rabe kmetijskih zemljišč, zmanjšanje okoljskih in ekonomskih tveganj pridelave in prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam; Razvoj trajnostnega načina desikacije krompirjeve cime; Ukrepi za zmanjšanje vsebnosti kadmija v pridelkih zelenjadic in krompirja; Digitalizacija terroirjev slovenskih vinogradov; Fly4IPM: Uporaba brezpilotnih letalnikov za natančno nanašanje fitofarmacevtskih sredstev, sredstev z nizkim tveganjem in koristnih organizmov za trajnostno kmetijstvo (vsi ciljni raziskovalni projekti ARIS).

INOVACIJE IN PRENOS ZNANJA

Inovacijski programi so usmerjeni v razvoj novih sort, izboljševanje trajnostnih pridelovalnih sistemov ter raziskave na področju naprednih tehnologij in preciznega kmetijstva.

Zaposleni na KIS imajo prijavljene evropske in mednarodne patente kot samostojni inovatorji ali v okviru sodelovanj z drugimi organizacijami. Največ inovacij je na področju žlahtnjenja poljščin in zelenjadnic, kjer je inštitut

vodilni pri vzgoji novih sort krompirja in fižola. Nove sorte krompirja (KIS Mangart, KIS Tamar, KIS Blegoš, KIS Slavnik, KIS Krka, KIS Vipava, KIS Kokra, KIS Sora) in fižola (KIS Amand, KIS Marcelijan, KIS Pavlin) so dostopne na trgu in priljubljene med slovenskimi pridelovalci.

KIS predstavlja osrednje vozlišče kmetijskega znanja v Sloveniji. Infrastrukturni centri inštituta so nosilni poligoni za prenos znanja in izmenjavo dobrih praks, krepijo prepoznavnost in pomen v širšem regijskem prostoru pri uvajanju novosti, poskusnih in demonstracijskih aktivnostih ter prikazih in tematskih dogodkih za različne ciljne skupine, od pridelovalcev, strokovne javnosti, študentov in odločevalcev do podjetij in ljubiteljskih pridelovalcev.

Prikaz sodobne kmetijske tehnike na dogodku Dan agrorobotike in naprednih tehnologij v kmetijstvu v IC Ptuj (Vir: OIRPZ)

Strokovno in svetovalno delo

Strokovno delo poteka v okviru javnih služb, nalog po pooblastilu in drugih strokovnih nalog. Po obsegu opravljenega dela je enakovredno raziskovalnemu delu, predstavlja pa približno tretjino prihodkov inštituta. KIS izvaja javne službe kot nosilec in kot podizvajalec v sodelovanju z drugimi organizacijami.

JAVNE SLUŽBE

Inštitut je nosilec nalog v okviru sledečih javnih služb:

Javna služba v poljedelstvu

Žlahtnjenje poljščin

Introdukcija poljščin in ugotavljanje njihove vrednosti za predelavo

Tehnologije pridelave poljščin

Strokovno-tehnična koordinacija v poljedelstvu

Javna služba v vrtnarstvu

Žlahtnjenje zelenjadnic – žlahtnjenje fižola

Introdukcija zelenjadnic in ugotavljanje njihove vrednosti za predelavo

Tehnologije pridelave zelenjadnic

Strokovno-tehnična koordinacija v vrtnarstvu

Javna služba v sadjarstvu

Introdukcija in tehnologija pridelave jagodičja in lupinarjev

Javna služba v vinogradništvu in vinarstvu

Introdukcija in tehnologija pridelave vinske trte

Javna služba nalog rastlinske genske banke KIS (JSRBG-KIS)

Zbirka krmnih rastlin

Zbirka krompirja

Zbirka vrtnin

Zbirka jagodičja

Zbirka vinske trte

Strokovno-tehnična koordinacija nalog RGB

Javna služba zdravstvenega varstva rastlin

Opazovalno napovedovalna služba za varstvo rastlin

Integrirano varstvo rastlin

Javna služba strokovnih nalog v živinoreji

Strokovne naloge s področja govedoreje

Strokovne naloge s področja čebelarstva

Strokovne naloge s področja prašičereje

Izvajanje javnega pooblastila za zbiranje, obdelavo podatkov in izdelavo ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnažil zraka v kmetijstvu

NALOGE PO JAVNEM POOBLASTILU IN DRUGO STROKOVNO DELO

- Strokovne naloge s področja registracije sort rastlin in semenarstva (uradno potrjevanje in naknadna kontrola semenskega materiala kmetijskih rastlin, preskušanje sort v postopku vpisa sort v Sortno listo RS, preverjanje vzdrževanja sort v postopku obnove vpisa in preverjanje pogojev za vpis dodatnega vzdrževalca sort ter preverjanje pogojev za vpis vrtničarskih in ohranjevalnih sort v sortno listo, hramba standardnih vzorcev sort, vpisanih v sortno listo in zavarovanih v RS).
- Strokovne naloge s področja vinogradništva in vinarstva (izotopske analize vzorcev slovenskih vin z geografskim poreklom).
- Strokovne naloge s področja zdravstvenega varstva rastlin (spremljanje, zaznavanje in obvladovanje karantenskih in novih škodljivih organizmov, laboratorijske preiskave, informacijski sistem na področju varstva rastlin in daljinsko zaznavanje, agrometeorološki informacijski sistem, odkrivanje prisotnosti škodljivih organizmov, inventarizacija koristnih organizmov za biotično varstvo).
- Strokovne naloge s področja kmetijske tehnike in energetike (analiza stanja kmetijske mehanizacije v Sloveniji, diseminacijske aktivnosti mehanizacije in opreme itd.).
- Strokovne naloge s področja ekonomike kmetijstva (spremljanje razvoja kmetijstva v Sloveniji, Podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu, priprava kazalcev okolja in kmetijstva, izračuni standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev, priprava smernic za

vrednotenje strategij lokalnega razvoja, določitev metodologije in izračun zneskov pavšalne podpore za proizvod seneno meso iz sheme kakovosti »zajamčena tradicionalna posebnost«, sektorske ocene podnebne ranljivosti in tveganj na državnem nivoju za kmetijstvo itd.).

- Strokovne naloge s področja kmetijskega okolja in naravnih virov (analize rodovitnosti tal in vsebnosti nevarnih snovi v tleh in pridelkih na določenih vodovarstvenih območjih, kakovost tal na urbanih vrtničkih in sadovnjakih, vzorčenje tal ter meritve nevarnih snovi in nitratnega dušika v tleh v okviru uradnega nadzora IRSKGLR, zagotovitev in prilagoditev podatkov bilanc hranilnih snovi in podatkov o organskih gnojilih za kmetijstvo glede na zahteve EU zakonodaje, spremljanje stanja kmetijskih tal, analiza kmetijstva in kmetijske krajine na območju Triglavskega narodnega parka, posodobitev pedoloških podatkov o kmetijskih tleh v pedološki karti Slovenije 2024–2026).
- Strokovne naloge Centralnega laboratorija (s področja analiz tal, živalske krme, mineralnih in organskih gnojil, živil (med, meso), ostankov pesticidov v kmetijskih pridelkih, analiz grozdja, mošta, vina in žganih pijač; naloge s področja ocenjevanja kemijske dokumentacije za registracijo FFS in biocidnih proizvodov).

Tržna dejavnost

Prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov, izvajanje laboratorijskih analiz ter izdelava različnih študij, meritev in svetovanj.

V ponudbi sta tudi mleko in govedo (črno-beli bikci in plemenske teličke), vzrejeno na Infrastrukturnem centru Jablje. V zadnjih letih se povečuje pridelava za vnaprej znane kupce in krepi sodelovanje z gospodarstvom.

Pomemben del aktivnosti KIS predstavlja raznovrstna tržna dejavnost, ki je pomembna tudi s stališča zagotavljanja nepogrešljivega dela financiranja inštituta, saj prinaša več kot petino prihodkov.

Kmetijski pridelki in izdelki iz lastne pridelave – za setev, prehrano ljudi in krmo za živali:

- semenski in jedilni krompir slovenskih sort KIS Blegoš, KIS Tamar, KIS Mangart, KIS Slavnik, KIS Sora, KIS Kokra, KIS Krka in KIS Vipava ter ekološko pridelano seme sorte KIS Kokra; vse sorte so bile vzgojene na inštitutu v okviru programa žlahtnjenja,
- seme jarih in ozimnih žit (ajda, ječmen, oves, pira ...),
- seme krmnih rastlin (mnogocvetna ljujka, inkarnatka, črna detelja, oljna ogrščica ...),
- krmna in krušna žita (pšenica, koruza, ječmen, proso ...),
- seme oljnic (navadna ogrščica),
- seme vrtnin (fižol KIS Marcelijan, KIS Amand in KIS Pavlin, grah, bob, motovilec ...),
- sadje (jabolka in hruške) in jabolčni sok,
- moka (pšenična, pirina, ajdova), ješprenj in kaše,
- med (lipov, hojev, cvetlični).

Storitve, ki jih v okviru tržne dejavnosti izvaja KIS za gospodarske subjekte, lokalne skupnosti, inšpekcijske organe, pridelovalce in druge naročnike, so:

- analize vzorcev semena,
- analize živalske krme,
- analize organskih in mineralnih gnojil,
- analize fitofarmacevtskih sredstev in njihovih ostankov,
- analize grozdja, mošta, vina in žganih pijač,
- analize medu,
- genetske analize in potrjevanje porekla pri govedu,
- analize tal in svetovanje gnojenja,
- biološko preskušanje učinkovitosti fitofarmacevtskih pripravkov,
- vzorčenje tal in meritve v tleh (nevarnih snovi, nitratnega dušika) ter analize kakovosti, primernosti in onesnaženosti tal oziroma zemljišč (monitoringi kakovosti in stanja tal),
- analize porabe energije in obratovalnih parametrov kmetijskih strojev za gospodarstvo, projektiranje in izdelava sistemov za procesiranje rastlinskega olja,
- razvoj in vzdrževanje internetnih aplikacij ter podatkovnih zbirk s področja kmetijstva (npr. spletna aplikacija LABKIS) ter
- številne druge storitve s področij kmetijstva in okolja.

Sortni poskus pšenice v IC Jablje
(Vir: IC Jablje in ORP)

Organiziranost

VODENJE IN UPRAVLJANJE

Direktor prof. dr. Andrej Simončič

Upravni odbor je organ KIS, katerega naloge in pristojnosti so opredeljene v Sklepu o ustanovitvi in v Statutu KIS.

Upravni odbor KIS za obdobje 2026–2030 sestavljajo*:

- dr. Antoaneta G. Kuhar, predstavnica zaposlenih na KIS, začasna predsednica do imenovanja vseh članov UO s strani ustanoviteljev,
- mag. Anita Jakuš, GZS, začasna podpredsednica do imenovanja vseh članov UO s strani ustanoviteljev,
- prof. dr. Emil Erjavec, UL, BF, član,
- doc. dr. Primož Simončič, GIS, član.

** avgusta 2026 še niso bili imenovani trije člani s strani ministrstev*

Znanstveni svet KIS je strokovni organ inštituta, ki je pristojen za obravnavanje vprašanj s področja znanstvene in strokovne dejavnosti inštituta. Skladno s Statutom KIS ima Znanstveni svet voljene in imenovane člane. Člani Znanstvenega sveta KIS za obdobje 2026–2030 so:

- prof. dr. Marjeta Čandek Potokar, predsednica,
- dr. Jaka Razinger, namestnik predsednice,
- prof. dr. Andrej Simončič, direktor KIS,
- dr. Peter Dolničar, član,
- dr. Maja Kožar, članica,
- dr. Klemen Lisjak, član,
- dr. Janez Prešern, član,
- dr. Barbara Pipan, članica,
- dr. Špela Velikonja Bolta, članica.

ZAPOSLENI

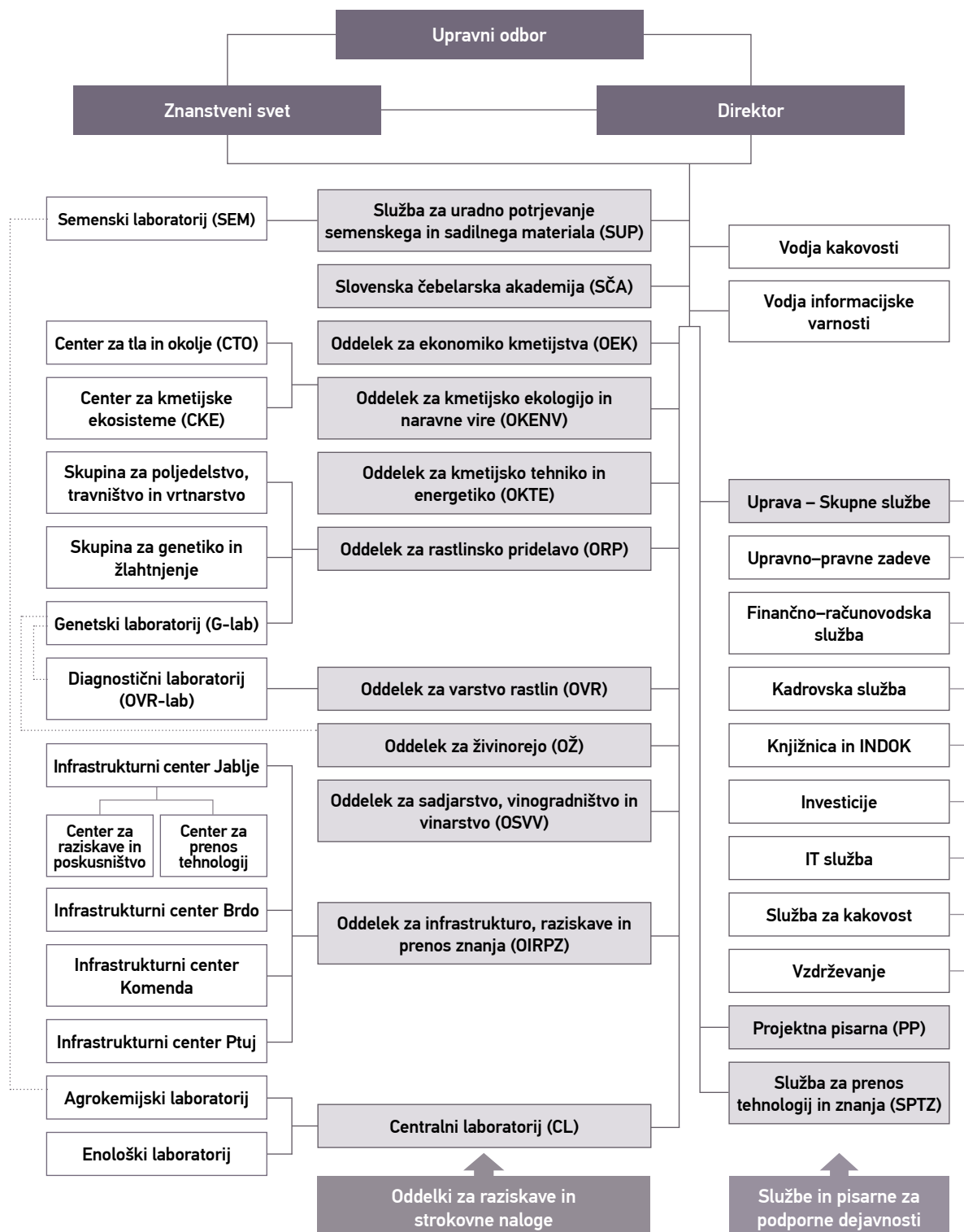
V zadnjih 15-ih letih beleži inštitut izrazito rast števila zaposlenih. Leta 2008 je bilo zaposlenih 150 delavcev, desetletje kasneje se je število približalo 200 zaposlenim. Skladno z rastjo obsega in zahtevnosti nalog je inštitut zaključil leto 2025 z 281 zaposlenimi. Izobrazbena struktura kaže, da ima 72 zaposlenih doktorat, 11 opravljen znanstveni magisterij, 148 pa visokošolsko izobrazbo 1. ali 2. bolonjske stopnje. Največji delež zaposlenih predstavlja starostna skupina od 30 do 39 let, povprečna starost zaposlenih pa je 42,6 let, kar odraža stabilno in izkušeno delovno okolje. Stopnja fluktuacije je leta 2025 znašala 5,42 %. Glede na ugotovljen zmeren trend staranja zaposlenih predstavlja poseben izziv postopno nadomeščanje vodilnih strokovnjakov z mladimi, zato je prenos znanja in izkušenj na nove generacije ena od prednostnih nalog delovanja in razvoja inštituta. KIS si prizadeva za varno in kakovostno delovno okolje, kot prejemnik certifikata »Družini prijazno podjetje« pa sprejema in izvaja ukrepe za lažje usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja.

Biotska raznovrstnost kmetijskih površin
pomeni tudi življenje v tleh (Vir: OKENV)

ORGANIZACIJSKA SHEMA KIS 2026

Kmetijski inštitut Slovenije, 2026

Kmetijski inštitut Slovenije

Agricultural Institute of Slovenia

www.kis.si

